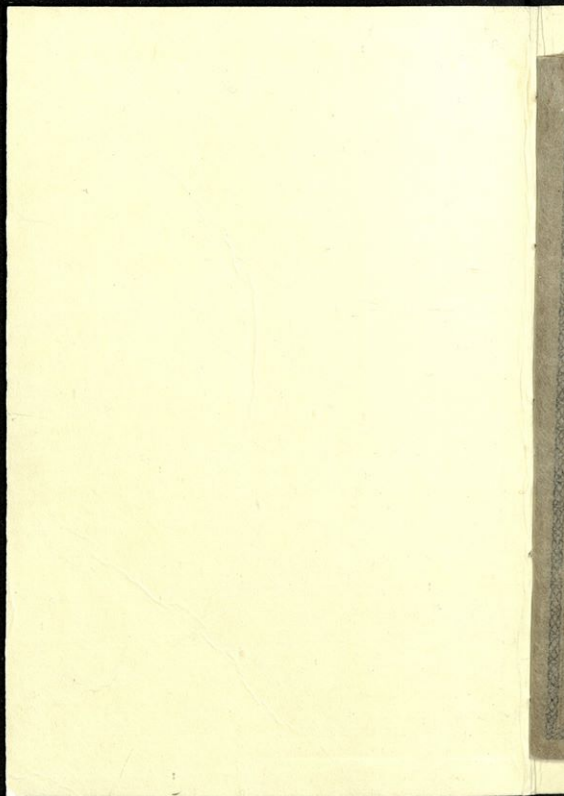

621610

Službovnik

(Dienst-Reglement)

za cesarsko in krajijsvo vojsko.

Tretji del.

Pehota in lovska četa.

Poslovenil in založil

Andrej Komel plemeniti Sočebran,

c. in kr. major v p.

Drugi natis službovnika z leta 1876.

§§ 1—21

Ljubljana, 1890.

Založil pisatelj. — Tiskala „Narodna Tiskarna“.

Nov. Knjižnica J. 8000

Službovnik

(Dienst-Reglement)

za cesarsko in kraljevo vojsko.

Poslovenil in založil

Andrej Komel pl. Sočebran,
c. in kr. major v p.

Drugi natis službovnika z leta 1876.

§§ 1—21.

Ljubljana, 1890.

Samozaložba. — Tisk „Narodne Tiskarne“.

621610

N 200706059

najhitrejšem koraku in brez šuma na strojilišče (stojišče) [Formirungs-Platz]. Če je zelo nujno, ter če ni časa, da bi se zamogel popolnoma obleči, naj zagradi vsaj orožje in strelivo (municijo) in naj hiti na svoje razredalno mesto (Eintheilung).

10. Vojak mora s plačo izhajati; živi naj redno, če tudi skromno, in naj niti ne dela dolgov, niti naj denarjev ne posojuje.

11. Telesne zaloge, ki se redno med vojake delijo, morajo tisti shraniti po propisih in z njimi shajati določeni čas.

Rezervna zaloga se sme v sili načeti le na ukaz poveljnika dotične čete.

12. Osebna vojaška pisma (poverilnico), [Legitimationsblatt], vojaški list, (Militär-Pass), potovnico (Marschroute), dopustnico (Urlaubs-Schein itd.), mora vojak skrbno shraniti; ravno tako vse druge mu v shrambo izročene reči.

13. Vojak mora védeti imenovati svoje predstojnike in najti stanovališča onih, ki spadajo k posadki (garniziji). Predstojniki od pododdelkovih poveljnikov navzdol naj poznavajo osobno vse svoje podložne.

14. Pri vsakem velevanju (komandiranju) podrejenih v posebno službo naj se ozira na sposobnost dotičnika.

V službo, ki se opravlja po redu, se veleva načelno po činu (rangu) od zdol na vzgor. Če bi koga dve službi zajedno (hkrati) zadeli, gre važnejša naprej.

Nastopljena služba se mora vselej za izvršeno zaračunati.

15. Vojak se ne sme porabiti za zasebna (privatna) opravila, ki se ne vjemajo z njegovim poklicem ali njegovo vojaško častjo.

16. Vojaki, ki ne stojé v službi, ne smejo pozabiti na dolžnosti, ki jih še zmirom vežejo na vojaški stan, ter tiste točno izpolnovati. Ako se k vojakom nazaj pokličejo, morajo vselej brez ugovora ubogati.

Za moštvo. (Für die Mannschaft).

17. Vojak naj si vsako jutro obraz, posebno oči, usta in ušesa, kakor tudi večkrat na dan roke umije, zobe očisti, brado in lase počeše, dalje kader je treba, nohte, lasè in brado postrize. Kolikorkrat utegne, naj si tudi očisti noge in včasih umije ves život.

18. Vojak naj ne hodi gologlav na solnce, pri hudi vročini naj se ne ohladi brzo in pri hudem mrazu naj se ne ogreje naglo. Če se okreпча s hladno pijačo, predno so se pljuča zadostno ohladila, naj se z živahnim gibanjem izogne škodljivim nasledkom. Če se pri zelo hudem mrazu pokažejo znaki otrpnenja s tem, da človek zgubi čut in da posamezni telesni deli otrpnejo, mora se tako dolgo s snegom ali mrzlo vodo trdo drgniti, dokler se zopet povrne čutje, telesna toplota in rudečica na koži.

Posebno skrb, zlasti na marših naj se ima za ohranjenje nog. Vsako poškodovanje na nogi mora vojak neutegoma naznaniti.

Če vojak zboli, mora to nemudoma naznaniti. On ne sme nikdar svoje bolesi prikrivati, ker se mu v pravem času večkrat lahko k zdravju pomaga in v zdravilnici najde postrežbo, kakoršna je potrebna, da ozdravi. Tam mu je tudi dovoljeno, ne samo pri vsakdanjih pregledih (vizitah), ampak tudi ko ga predstojniki obiščejo, neposredno poprositi.

19. Manjše pokvare na obleki naj vojak sam popravi, vse druge pokvare na obleki in na opravi naj takoj naznani. Obleka se ne sme čistiti z ostrimi krtačami.

Obutev naj se vsak dan osnaži in večkrat z neslano mastjo namaže.

Vojak mora vsako pomankanje na svojem obuvalu neutegoma naznaniti. Kolikokrat dobi novo obuvalo, mora javiti (naznaniti), ali se mu prilega ali ne.

Orožje in strelivo (municija) se mora po določbah orožne instrukcije (Waffen-Instruction) ohraniti v najboljšem stanu.

Golo železje na opravi (Rüstung) se mora s tem, da se omasti in obriše, pred rujavenjem obvarovati, in medenina s sposobnim sredstvom čistiti.

Kuhinjske posode iz pocinjenega železnega pleha morajo se z gorko vodo umiti; železne kuhinjske posode smejo se na vnani nepocinjeni strani snažiti s pepelom.

20. Vojak mora si oskrbeti s plačo vse, česar potrebuje za čiščenje telesa in za snaženje obleke in oprave.

21. Vojak je dolžan one stvari (propriété), za katere je določen denar, ki ga je dobil na roko, v rabljivem stanu ohraniti, dokler dokonča svojo službeno dolžnost v vojstvu, ter mora z njimi preskrben biti, kolikorkrat dojde v djansko (aktivno) službo.

22. Vojaškega duhana (tobaka), kojega dobiva po znižani ceni, ne sme prodajati.

Za osobje moštva. (Für Personen des Mannschaftsstandes).

§ 2. Za infanterista (lovca). [Für den Infanteristen] (Jäger).

23. Infanterist (lovec) mora poznati svoje službene propise (Dienst-Vorschriften), si mora prizadevati, da se v rabljenju puške do cela izvežba in da postane izvrsten strelec (Schütze).

On si mora prizadevati, da si pridobi posebno spretnost in ročnost v vstrajnih marših s popolnim obloženjem (Bepackung) in v vadbi bojne lopatice.

Svoje orožje mora bistveno poznati in isto, kakor ostalo opravo in oblačilo ohranjevati v dobrem stanu. On mora poučen biti o dotičnih določilih in propisih v obleki in opravi, ki njega zadevajo, o negovanju zdravja (Gesundheitspflege), o splošni razvrstitvi vojstva in posebno svoje lastne čete, mora poznati svoje dolžnosti, ki mu jih nalaga vojna postava, ter kako se ima obnašati na začasnem dopustu in zunaj aktivne službe.

24. Znanje čitanja, pisanja in računanja je vojaku koristno in za njegovo povišanje bistveno merodajno; zatoraj naj si skuša to znanje pridobiti in kolikor mogoče spopolniti.

25. Infanterist mora se ravnati natanko po pokuku, kako naj se véde z obuvalom, kako naj se ogiblje, da si nôg ne poškoduje in kako naj se ravna, če bi se kaj tacega vendar-le pripetilo.

26. Kjer je treba, naj se odločijo za službo razvodnikovo (frajterja) zanesljivi in sporočljivi infanteristi.

Po potrebi se sme izročiti izbeno poveljstvo, (Zimmer-Commando) kakemu pripravnemu infanteristu.

Ako se porablja infanterist kot pomočnik pri izobražbi novincev, si mora to smatrati za odlikovanje in svoje mlade bojne tovariše z marljivostjo in potrpežljivostjo podučevati o službi.

27. Prošnje in pritožbe sme infanterist, z ozirom na določbe v I. delu omenjene, naznaniti svojemu najbližjemu predstojniku in potem s posredovanjem vodnika in službenega nadrednika (feldvebeljna) pri poveljstvu kompanije. Kompanijskemu oficirju (kadetu oficirskemu namestniku), katerega vrsta zadene, da mora biti pri kompanijskem raportu, morajo se naznaniti prošnje in pritožbe do kompanijskega poveljstva s tem, da se mu predloži raportna knjiga, ali pa se mu tiste posebej naznanijo. — Tako je ravnati tudi s tistimi naznanili, katerim je po določbah I. dela odkazana službena pot.

28. Ta službena pot velja tudi za drugo možnost, v kolikor niso določene izjeme v naslednjih odstavkih.

§ 3. Za razvodnika (patrolovodja). [Für den Gefreiten] (Patrouilleführer).

29. Razvodnik (patrolovodja) je poveljnik tovarišiji in rojovodja ali namestnik tistih in neposredni predstojnik za nadzorovanje odkazanih mu vojakov; on mora umeti poslednje ne samo v vseh službenih strokah poučevati, ampak tudi z lastnim izgledom ugodno na nje vplivati.

30. V nadzorni službi opravlja službo nadzornega razvodnika, včasih tudi službo korporala od dne, v stražni službi je pa napelnik, če ni sam

stražni poveljnik. Rabi se tudi kot ordonančni razvodnik, kot patrolopoveljnik in če treba kot sobni poveljnik.

31. K navadnim delom v vojašnici (taboru) se veleva razvodnik le za poveljnika ali kot nadzorni organ.

§ 4. Za podoficirja v obče. (Für den Unterofficier im allgemeinen).

32. Podoficir (Unterofficier) je pozvan v to, da poučuje, nadgleduje in vodi podredjeno mu moštvo. Bistveni delokrog mu je, nadzorovati podredjenike (Untergebene), strogo jih pridrževati, da spolnujejo svojo dolžnost, kakor tudi, da izvrševajo posameznosti službe.

33. Podoficirju je treba vseh lastnostij izvrstnega vojaka, in naj bode glede npravnosti (morale), marljivosti in čutstva dolžnosti vzor svojim podredjenikom.

On si mora prizadevati, da doseže potrebno urnost v čitanju, pisanju in računjanju, da se pri nauči nemščine kot službenega jezika vojstva in da si razširi svoje izkustvo v službi in spretnost v poučevanju vojakov.

34. Podoficir si mora znati pridobiti spoštovanja podredjenikov in umeti veljavo si ohraniti. Živeč v tesni skupnosti z vojakom, ima priliko, natančno ga spoznavati in z izgledom in poukom ugodno uanj vplivati.

On si mora prizadevati, dobre lastnosti svojih podredjenikov utrditi, zlim nagnenjem pa z vsemi pripravnimi pomočki nasprotovati.

Ni zadosti, da podoficir napake svojih podredjenikov graja, nego jih mora tudi poučiti, kako se je treba napak izogibati.

Posvariti (pokregati) se pri vsi strogosti nikdar ne sme na ponižujoči način in niti v navzočnosti predstojnikov, niti pred tujci.

Postopanje podoficirja ne sme nikdar niti sovražljivosti kazati, niti nezaupljivosti vzbujati.

Ne da bi se ločil od svojih podredjenikov, se vendar mora ogibati vsake zaupnosti, ki bi mu veljavo kratila. Z njimi igrati, popivati ali si njih denarja izposojati, je nepristojno in kaznjivo.

Važna dolžnost podoficirjev je, nadgledovati podredjenike gledé propisov za vzdrževanje zdravja. Glede tega mora zvrševati potrebna pregledovanja.

35. Če predstojnikov ni blizu, ima podoficir pravico in dolžnost, kakega vojaka zapreti, ako postava ali vojaška pokorščina to zahteva.

Pijani vojaki se morajo v zapor dejati in sicer izogibajoč se vsakega besedovanja z njimi, če se ne umirijo na prvi opomin. Kolikokrat se kedo dene v zapor, se mora to po službeni poti naznaniti predpostavljenemu poveljstvu.

36. Kedaj in do ktere mere podoficirju pristoji disciplinarno kazensko pravo, navedeno je točki v 664. I. dela.

37. Podoficirju kot poveljniku odposlanega (detašovanega) oddelka sme, ako mu je predpostavljeni poveljnik to pravico dal, zanesljivim šaržam in vojakom v posebnih slučajih dovoliti, da smejo zvečer čez uro izostati, pa ne v prevelikem številu in za predolg čas.

38. Podoficir mora biti preskrbljen s propisanimi listinami in z listnico.

§ 5. Za korporala (desetnika) [podlovca]. (Für den Corporal) [Unterjäger].

39. Korporal (podlovec) je poveljnik tovarišije (množici vojakov) in mora pri nji vzdržavati red in disciplino, kakor tudi ostro spolnovanje dolžnosti. On ima vodnika krepko podpirati v izvrševanju njegove službe.

40. On mora skrbno paziti na telesno snažnost podrejenikov, da se obleka, oprava, orožje, strelivo in bojne priprave ohranijo v dobrem stanju, kakor tudi da se vojaki po propisu čedno oblačijo.

On mora svoje ljudi večkrat pregledovati, na vsak način pa takrat, ko nastopijo službo ali ko se iz službe vrnejo.

Korporal mora podrejene mu novince ne samo v smislu obstoječih propisov sam poučevati nego ima tudi na to paziti, da ne dobe nikakovih krivih pojmov o službi.

Ako se kak mož vidi bolehav, ali ako se po drugih znakih na njem sluti kaka bolezen, ga mora korporal poprašati in opominjati, da naj resnico pové, in takisto je treba ga dati zdravniku pregledati.

41. Poveljnik tovarišiji (Kameradschafts-Commandant) mora biti preskrbljen s tovaršininno listino (Kameradschafts-Liste) po sledečem obrazcu :

Polk (bataljon).

. . . kompanija.

. . . vod.

Zugs- (Kameradschafts-) Liste.
(Vodova [tovarišina] listina).

Kameradschaft des Tovarišina	Assent-Jahr Leto novačenja	Charge — Šarža	Name Ime	Nummer Številka			Grössengattung der Fussbekleidung Velikost obuval	Anmerkung Opomnja	Mann — Mož
				Gewehr- puškina	Infanterie- Säbel inf. sablje	Pionnier- Säbel pion. sablje			

42. Vodi korporal kako sobno poveljstvo, pripadajo mu v I. delu navedene dolžnosti.

43. Korporal je po navadi rojovodja, (Schwarmführer).

44. V nadzorni službi se rabi kot korporal od dneva, na straži kot stražni poveljnik ali kot odredni podoficir, v ordonančni službi kot ordonančni podoficir.

45. Nadalje služi kot poveljnik patrole ali bojne straže, kot podoficir poiskanja in priprave stanovanja, kot poveljnik straže za pismene ordonance, in če treba tudi kot poveljnik detašema ali prevoza.

§ 6. Za vodnika. (Für den Zugsführer).

46. Vodnik (Zugsführer) je predstojnik odredjenega mu voda. K vodu spadajoči poveljniki tovarišin so njemu neposredno podredjeni.

Delokrog njegov mu omogoči, da zelo vpliva na svoje podredjenike in zapopada v sebi odgovornost, ki ga mora spodbadati k delavnosti in neutrudljivi marljivosti.

47. On poučuje moštvo svojega voda o njegovih dolžnostih glede vzdrževanja zdravja, kako naj se v redu ohrani obleka, oprava, orožje, strelivo in bojne priprave, glede reda in snažnosti v stanovanjskih ter je odgovoren za točno izvrševanje o tem obstoječih propisov.

On pridržuje njemu poredjene izbene in tovarišine poveljnike, da z največjo natančnostjo spolnujejo službene dolžnosti.

Kako imajo kompanijske nadzorne šarže k temu pripomoči, urejeno je po §. 28. I. dela.

48. On skrbi za to, da podredjeno mu moštvo pozna predstojnike po šarži in imenu.

49. On mora ljudi večkrat pregledovati, posebno pa takrat ko nastopijo službo, ali ko dokončajo službo, dalje preden odhajajo (§ 33. I. del).

50. On nadzoruje obedovanje svojega voda.

Kako ima oskrbovati živež, je navedeno v točki 235. I. dela.

51. On mora biti preskrbljen z vodovo listino, ki je sestavljena po sličnem obrazcu tovarišine listine (Kameradschafts-Liste).

52. Vodnik zaukazuje moštvu svojega voda tista opravila, ki ne spadajo v delokrog njemu podložnih sobnih poveljnikov, in taka opravila, za ka-

tera mora celi vod dati potrebno moštvo. To zapišuje v poseben, zaukazni zapisnik. On mora vselej vedeti, kam je vsak mož njegovega voda zaukazan (odposlan).

53. Vodnik ima o stanju obleke natančno beležbo (Vormerkung). On nadzoruje, čiščenje perila, poveri kakega podoficirja ali razvodnika, da vodi perilno knjigo in gleda na to, da se perilni denar točno plača.

54. Vodnik tudi posebej zapisuje, koliko tobaka potrebujejo možje njegovega voda, pobere za njega denar in ga izroči kompanijskemu poveljstvu.

55. V nadzorni službi se sme v potrebi rabiti kot nadzorni narednik.

Za druge v točkah 44. in 45. omenjene službe se vodnik navadno porabi le tedaj, ako to zahtevajo posebne razmere.

Brez nujne potrebe naj se vodnik sploh nikar ne pošilja za dlje časa proč od svojega voda.

§ 7. Za narednika (nadloveca). [Für den Feldwebel (Oberjäger)].

56. Narednik (nadlovec) [Feldwebel (Oberjäger)] je službena roka kompanijskega poveljnika in kot tak neposredni predstojnik vodnikov.

57. On naj bode izveden mož in izkušenega poštenja, trdnega značaja in naj ima tudi one vojaške znanosti, ktere ga storé sposobnega, da zamore svojemu kompanijskemu poveljniku pomagati.

58. Posebno važno za narednika je, da pozna značaj in zmožnosti podredjenih mu šarž in vojakov, da zamore rabljivost posameznih prav presoditi in o tem potrebna pojasnila dati.

Kazalo — Inhalt.

XXIII. oddelek.

Osobni propisi (Persönliche Vorschriften).

	Stran
1. V obče (Im allgemeinen)	1
Za oficirje in moštvo (Für die Officiere und Mannschaft).	
2. Za infanterista (lovca) [Für den Infanteristen] (Jäger) .	6
3. Za razvodnika (patrolovodja) [Für den Gefreiten] (Patrouilleführer)	7
4. Za podoficirja v obče (Für den Unterofficier im allgemeinen)	8
5. Za korporala (desetnika) [podlovca] (Für den Corporal) [Unterjäger]	10
6. Za vodnika (Für den Zugsführer)	12
7. Za narednika (nadlovca) [Für den Feldwebel] (Oberjäger)	13
8. Za kadeta in za kadeta-oficirskega namestnika (Für den Cadeten und für den Cadet-Officiers-Stellvertreter)	17
9. Za jednoletnega prostovoljca (Für den Einjährig-Freiwilligen)	19
10. Za računarskega podoficirja (Für den Rechnungs-Unterofficier)	20
11. Za štabnega vodnika (Für den Stabsführer)	22
12. Za vozarskega mojstra (Für den Wagenmeister)	25
13. Za puškarja (Für den Büchsenmacher)	27
14. Za pomagalca (Für den Hilfsarbeiter)	28
15. Za glasbenike (Für die Spielleute)	28
16. Za pjonirje (Für die Pioniere)	31
17. Za nosilce ranjenih in obezonosce (Für die Blessirten- und Bandagenträger)	31
18. Za voznega vojaka in konjara (Für den Fahrsoldaten und den Pferdewärter)	32
19. Za mesarja (Für den Fleischhauer)	34
20. Za marketendarja (vojaškega krčmarja) (Für den Marketender)	35
21. Za oficirskega slugo (Für den Officiersdiener)	36

XXIII. oddelek.

Osobni propisi. (Persönliche Vorschriften).

§ 1. V obče. (Im allgemeinen).

Za oficirje in moštvo (Für die Officiere und Mannschaft).

1. Vojak, ki je navezan na naredbo svojih predstojnikov, mora njihova povelja izvrševati z nepogojno pokornostjo, natančno, točno in čim boljše more.

Vsak vojak je dolžan, da svoje predstojnike v njihovi službi dejansko podpira.

Ako dojde vojak v položaj, da mora samostalno delovati, naj si vsikdar službene propise pred oči stavi, v dvomljivih slučajih pa naj stori to, kar se mu pravo zdi po prisegi, časti in pameti.

2. Vojak mora imeti, oziroma si pridobiti tistih lastnostij, vednostij in ročnostij, ki so po njegovi šarži in službi potrebne, da izpolnuje svoje dolžnosti.

Zato mora pripoznati tudi dolžnosti svojih podložnikov, da jih zamore, kakor daleč njegova oblast sega, nadzorovati in voditi. Vojak pa mora službo predstojnika toliko poznati, da ga zamore v potrebi nadomestovati.

3. V višo šaržo se povzdigne le tak, ki izpolni vse za tisto potrebne pogoje.

4. Do vojaka se stavijo v prvi vrsti tiste tirjatve, ki ga delajo sposobnega za vojno.

Da je infanterist ali lovec pripraven za vojno, treba mu je reda in stroge pokorščine, mora vztrajno marširati, dobro streljati ter mora biti dobro izvežban (izurjen) za boj.

Izmed moštva morajo tudi nebojniki (razun puškarjev) in godbeniki poznati splošne dolžnosti bojnikov iste straže, in vsak mora prej najmanj 6 mesecev s puško služiti pri kompaniji.

5. Vojaški poklic zahteva zdravje, moč in vstrajnost (Ausdauer). Zdravje se ohrani s snažnostjo in zmernostjo (Mässigkeit), moč se krepí z vajami, s skladnim (sistematičnim) okrepčavanjem in z odporno silo ter s tem se zadobi vstrajnost (Ausdauer).

6. Znanje nemščine, vojnega službenega jezika, je za oficirje in kadete potrebno, za moštvo pa koristno. Moštvo naj si prizadeva, naučiti se vsaj toliko nemščine, kolikor je za službo potrebno.

7. Poznati jezik svoje čete (polka, bataljona itd.), je potrebno za pouk moštva in za izkoristenje njegovih narodnih lastnostij. Kdor še ne zna jezika svoje čete, naj si prizadeva, da se ga kmalo nauči.

8. Vojak mora biti natančno po propisu oblečen in opravljen; oblačilo, opravo t. j. oborožbo, mora v dobrem stanu ohraniti. To naj velja tudi za tiste, ki potegujejo odmerjen denar za oblačilo (Bekleidungs-Geldpauschal), ali se na svoje stroške oblačijo in opravljajo.

Da si zavarujejo spretnost v marših, mora biti vojakovo obuvalo prilično (passend) in priležno.

9. Vojak mora vse tako pripravljeno imeti, da zamore vsako uro po dnevu ali po noči naglo in popolnoma opravljen iziti (odrniti).

Ob alarmu (zbegu) naj se vojak nemudoma poda v svoje stanišče in potem s popolno opravo v

Polk (bataljon).

. . . kompanija.

Wach-Buch.
(Stražarska knjiga).

Datum — Datum	Benennung der Wache Ime straže	die Wache beziehen na stražo idejo		Unterschrift des Podpis	
		Charge šarža	N a m e I m e	Feldwebels narednika	rangältesten Sub- altern-Officers po činu najstarejšega sub. oficirja

Glede velevanja (komandiranja) veljajo one v točki 14. podane splošne določbe.

Infanteristi naj se velevajo v službo praviloma po vrsti ali vspored, to je: drug za drugim, pa vendar tako, da so stareji in mlajši, zanesljivi in manj zanesljivi primerno pomešani.

61. Osobe moštva, ki pridejo k raportu, mora narednik razvrstiti po vrsti, kakor so v raportni knjigi zapisani in potem javi (meldet) kompanijskemu

oficirju (kadetu - oficirskemu namestniku), ako se ima raport pred skupljeno kompanijo, naj javi najvišjemu (po činu najstarejšemu) podrejenemu (subalternemu) oficirju.

62. Prej ko se kaznenci odvedejo v poostreni samotni ali ostri zapor, pusti jih narednik po zdravniku preiskati.

On pazi na to, da se možem, ki se imajo v zapor dejati, prej odvzame denar in druge vrednostne reči, dalje vse, kar bi jim zamoglo služiti za sredstvo k begu ali kot orožje, ali česar jim ni dovoljeno rabiti, dalje gleda na to, da so ljudje, ki se oddajo štabnemu vodniku, preskrbljeni s propisano obleko in s službenim listkom, izdanim po kompanijskem poveljstvu. Iz tega listka (Dienstzettel) naj se razvidi ime, šarža in tudi vzrok zapora, pri onih, ki so vzeti v kazenski zapor, tudi trajanje in vrsta kazni, katero imajo prestati.

63. Če se kak mož pogrēši, ga dá iskati po kakem podčastniku in nekoliko zanesljivih vojakih in javi (melda) dogodek nemudoma najvišjemu (po činu najstarejšemu) subalternemu oficirju (slučajno kadetu - oficirskemu namestniku), ki je ravno tedaj nazoč v vojašnici in kompanijskemu poveljniku.

64. Ob alarmu (zbegu) si mora vse prizadevati da se moštvo kakor hitro mogoče zbere.

65. Narednik mora pri vseh skupnih izhodih seboj vzeti beležbo staleža (Standes-Vormerkung).

66. Narednik vodi orožno glavno knjigo, knjigo o popravah orožja in beležbo o streljanju po obstoječih propisih.

67. On spravlja puške za sobo in njih opravo ter je odgovoren za to, da se ohranijo v dobrem stanu.

68. Kadar možnost ostrega streliva več ne potrebuje, naj ga narednik možem precej vzame in varno spravi, kamor mu ukaže kompanijski poveljnik.

69. Pri izhodih (Ausrückungen) mora narednik nadomestovati vodnika, če kterega manjka, zato mora popolnoma poznati njegovo službo. Na ukaz kompanijskega poveljnika se porabi tudi kot vežbalec ali učitelj vojakov.

K nadzorni službi se zaukaže kot nadzorni narednik.

Gledé njegove porabe za ostale v točkah 44. in 45. določene službe, in gledé dlje časa terpečega odposlanja narednika od kompanije velja, kar je rečeno v točki 55.

70. Če ima kompanija še drugzega narednika, določi kompanijski poveljnik, kako se naj tisti porabi v kompanijski službi.

K nadzorni službi se pošilja kot nadzorni narednik, k drugim službam po potrebi. Gledé službene poti (točka 27.) je drugi narednik navezan na službenega narednika, če je ta starejši po stopinji.

71. V odsotnosti oficirjev in kadeta-oficirskega namestnika je (po stopinji starejši) narednik vojaški poveljnik kompanije.

§ 8. Za kadeta in za kadeta-oficirskega namestnika. (Für den Cadeten und für den Cadet-Officiers-Stellvertreter).

72. Kadet, ki je izpolnil za kadeta potrebne pogoje ter je naredil preskušnjo, pridobil si je s tem upanje, da utegne kedaj postati oficir. To zaznamuje njegovo stališče nasproti moštvo in nasproti oficirjem, ter določuje njegovo obnašanje v službi in zunaj nje.

On si mora željno prizadevati, da si pridobi vseh tistih praktičnih vednostij, ki so mu potrebne, da zamore kedaj popolno izpolniti važno in zelo odgovorno službo oficirja; on mora kazati posebno ročnost, točno izvrševanje dolžnostij in neomadeževano obnašanje, zraven pa še trden značaj, vitežko mišljenje, občutljivo čast in olikano vedenje.

73. Kadet zamore imeti šaržo korporala, vodnika, narednika (nadlovca) ali kadeta-oficirskega namestnika; šaržo vodnika pa le po imenu.

74. Zadenejo ga tedaj dolžnosti njegove šarže in če take nima, osobne dolžnosti infanterista (lovca).

Pri navadnih kosarnskih (tabornih) delih pa se sme kadet brez šarže porabiti le kot poveljnik ali nadzornik.

75. Jeden kadet od polka — izuzemši kadet častniški namestnik — nosi zastavo.

76. Kako se imajo kadeti udeleževati poučnih opravil oficirskih, določuje navodilo za četne šole c. in kr. vojske; ravno tako gledé praktičnega izvežbanja kadetov zastran upravnih pisarij pri kompaniji in pri polkovni (bataljonski) adjutanturi.

77. Zunaj službe naj se kolikor mogoče s častniki, sploh pa le v dobri družbi nahaja.

78. Kadet-oficirski namestnik naj se rabi za one posle, ki zadevajo subalterne oficirje, razven onih, ki morajo biti opravljeni izključno po oficirjih.

On ne službuje: kot pobočnik (adjutant), kot ordonančni častnik, kot poveljnik kake oficirske straže ali kot ud (namestnik) častnega svetovalstva (častnopravnega odbora).

Tudi ne sme zastopati kakega oficirja kot ud pri sodbenih razsodbah ali naglega soda (Standrecht).

Kadet-oficirski namestnik tudi ne sme samostojno voditi gospodarsko-npravnih opravil, ki se opirajo na poroštvo in povračilno zavezanost.

79. Razun tega zadevajo kadeta kot takega še določbe v točkah 72. 76. in 77.

80. Kadet-oficirski namestnik se ima v takih zadevah, ki so navezane na službeno pot, obračati do (po stopinji) starejšega poročnika ali nadporočnika, ki stvar predloži kompanijskemu poveljništvu.

§ 9. Za jednoletnega prostovoljca. (Für den Einjährig-Freiwilligen).

81. Jednoletnemu prostovoljcu so postavne olajšave v tej nadi dovoljene, da postane kedaj pripraven oficir v rezervi.

Zato mora skrbeti, da se v vojaških rečeh dobro izuči, in da gledé značaja in družbinske omike zadosti tirjatvam, ki ga storijo vrednega oficirske šarže.

V spolnovanju svojih dolžnostij naj bo jednoletni prostovoljec drugim vojakom v izgled. V obnašanju naj kaže tisto skromnost in zmernost, po kateri se omikanec v vsakem stanu lahko spozna.

82. Sicer pa ga zadevajo osobne dolžnosti, ki so predpisane za infanterista (lovca), ali za šaržo, katero ima. Šaržo pa ima za čas svojega prisotnega (aktivnega) službovanja le po imenu.

83. Za navadna dela v vojašnici (taboru) se jednoletni prostovoljci brez častne stopinje rabijo samo kot nadzorni organi.

84. Jednoletni prostovoljci, ki morajo še drugo leto ostati kot infanteristi (lovci) v prisotni službi, oproščeni so navadnih del v vojašnicah in taborih.

§ 10. Za računarskega podoficirja. (Für den Rechnungs-Unterofficier).

85. Računarski podoficir oskrbuje po obstoječih predpisih gospodarsko-upravne in druge kompanijske pisarije po ukazih kompanijskega poveljnika.

Semkaj spadajo posebno:

86. Zapisniki o novi in stari zalogi vojaške obleke, orožja, bojnega orodja, armature in streliva za puške, posteljne odeje, izbine (vojašnične) oprave, orodja (potrebice) za telovadbo in boj, službenih knjig in drugih pododdelku izročeni cesarskih rečij, ter civilne obleke moštva in spisovanje poverilnic (legitimacijskih listkov), pisarije o spremembah staleža, (Standesveränderungen) o sprejetih ali oddanih zalogah, o zgubah, nadomestilih itd.

Spisovanje vseh kompanijskih potrebščin in dokazila o njih porabi.

Zapisovanje dopisov in odpisov imenika ulog in poštne knjige; spisovanje ulog in druge službene pisarije.

Spisovanje raportne knjige.

Spisovanje knjige o bolehnih, zapisnika o zdravniških pregledih in beležnih listov. (Vormerkblätter).

87. Računarski podoficir skrbi nadalje, da se v redu ohranijo zaloge kompanijskega skladišča (magacina). Kedar kaka osoba moštva v skladišče stopi, mora on biti vselej navzoč.

88. Računarski podoficir prejema iz polkovnega (bataljonskega) magacina in v isti oddaja obleko orožje in opravo, bojne priprave in strelivo (municijo).

Prejema prirodne pridelke (naturalije) in tvarine in jih shranjuje in razdeljuje po ukazu

kompanijskega poveljnika; prav tako prejema in razdeljuje vojaški duhan (tabaka).

89. Računarski podoficir skrbi za razvidnost in ohranitev onih kompanijskih službenih knjig, ki niso za pridržano (rezervatno) službeno rabo.

90. On nadgleduje kuharje in kompanijske rokodelce gledé njih del, ki jih imajo izvrševati.

91. On ima tudi izobraziti (poučevati) tiste ljudi, ki so izbrani od kompanijskega poveljnika za nadomestnike računarskega podoficirja.

92. Računarski podoficir vodi po določbah I. dela vsakdanje staležne beležbe (Standes-Vormerkungen).

93. On odpošlje vsak dan ob določeni uri juterni raport, ki služi kot pomoček pri spisovanju raportne knjige pri bataljonskem poveljništvu.

94. Prisoten naj bo vsak dan pri kompanijskem raportu.

95. Računarski podoficir poda se ob odpravi o določeni uri s korporalom od dne v polkovno in potem v bataljonsko adjutanturo in donese potem povelje kompanijskemu poveljniku.

96. Prisoten mora biti pri periodičnih zdravniških pregledih in spisati ogledni imenik, on mora skrbeti, da se tisto moštvo, ki ni moglo k ogledu priti, predstavi zdravniku o prihodnjem ogledu.

97. Računarski podoficir opravlja v mirnem času službo nadzornega narednika; ako ga ne zadržujejo druga opravila, sme se porabiti tudi za pouk vojakov in pozvati k vajam. Pri vajah s strelivom mora biti vselej navzoč.

98. Vojaško poveljstvo nad kompanijo ali nad jednim delom kompanije zamore računarski podoficir v odsotnosti oficirjev in viših podoficirjev le tedaj prevzeti, ako ga pooblasti kompanijski poveljnik.

99. V boju ima po določbah II. dela in vežbovnika za c. in kr. pehoto voditi vozove za strelivo, dajati strelivo in s tistim se zakladati iz divizijskih strelivnih vozov.

100. Računarski podoficir je gledé gopodarsko-upravnih in drugih pisarij podložen kompanijskemu poveljniku, če tisti ni ktereга družega oficirja ali kadeta-oficirskega namestnika odločil za nadzorstvo pisarne. Gledé službene poti (točka 27.) je računarski podoficir le tedaj navezan na službenega narednika ako je tisti viši ali po stopinji starejši od njega.

101. Računarski podoficirji pri kadru na domestnega bataljona (kompanije) vodijo po ukazih kaderskega poveljnika svoj lastni imenik in pregled tistih gažistov in vojakov, ki ne stojijo v aktivni službi, pa spadajo k dotičnemu polku (bataljonu). Kaderski poveljnik jih lahko tudi porabi za tista opravila pri kadru, ki spadajo v področje kompanijskih računarskih podoficirjev.

102. Računarski podoficirji, ki so naredili strokovno preskušnjo ter so tudi sicer vredni, da se imenujejo za poročnike-računovodje in so za to imenovanje zabeleženi, kedar bi vrsta na nje prišla, naj se podvizajo, da se ne samo praktično izurijo za to službo, ampak da tudi glede značaja in družbinske omike zadostijo tirjatvam, ki se stavijo do častne oficirske stopinje.

§ II. Za štabnega vodnika. (Für den Stabsführer).

103. Štabni vodnik (Stabsführer) nadgleduje disciplinarne zapore (Disciplinar-Arreste) svoje čete in vrduje vrh tega red in snažnost v vojašnicah, v staniščih in taborih, pomaga provijantnemu oficirju

nadzorovati vojaške krčmarje (marketendarji) in druge prodajalce, pri sprejemanju zalog in navadnih poštnih pošiljatev, včasih tudi v vojaškem skladišču (magazinu).

On se mora vsak dan znajti pri odpravi (Abfertigung) polkovnega (bataljonskega) poveljstva.

Kjer je več štabnih vodnikov, razdeli tu opravila med nje četni poveljnik.

104. Če se vojstvo postavi na vojskino stanje, potem je jeden štabni vodnik za polkovnega (bataljonskega) voznega mojstra, in sicer pri peš-polkih tisti, ki je bil v miru pri kadru nadomestnega bataljona. Jeden štabni vodnik komandira na marših bojne vozove, in drug štabni vodnik pa vozove za živež, to pa le pri peš-polkih. Ostali štabni vodniki se porabijo za nadzornike pri strelivnih vozovih in pri jetnikih.

Kadar se boj prične, prevzame poveljstvo nad strelivnimi vozovi po 96. točki II. dela najviši (po stopinji starejši) računarski podčastnik.

105. Štabni vodnik, ki se mu je zaupalo, da nadzoruje disciplinarne zapore, je odgovoren, da se zvrše praviloma disciplinarne kazni.

106. On sprejema jetnike (arostante) vsled po točki 62. napisanega službenega listka po dotičnem poveljstvu in pregleda jih znovič natančno v smislu te točke. Reči, katerih jetnik po točki 62. ne sme pri sebi obdržati, se mu morajo vzeti in izročiti provijantnemu oficirju.

107. Štabni vodnik mora zapore večkrat in o različnih urah po dnevu in po noči pregledovati in vsako neprilичnost takoj odpraviti. Posebno se mora prepričati, da jetniki nimajo nobenega nevarnega orodja, da ni nikakoršnih znamenj, da bi skušal kedo uiti, da so okna, vrata in peči dobro zavarovane,

straže primerno nastavljene in da svojo dolžnost spolnujejo, dalje da so spone, ktere ima, v priležnem, to je: v dobrem stanu nahajajo.

Jetniki morajo se vsak dan snažiti in vsaj jedenkrat na teden preobleči perilo.

Močne pijače smejo vživati le z višjim dovoljenjem.

Obiske sprejemati ali popivati je jetnikom brezpogojno prepovedano K onim, ki so zarad sodnijske preiskave zaprti, smejo se sploh le oni spuščati, ki so k temu službeno pozvani. Brez posebnega dovoljenja jetniki ne smejo pisem niti odpošiljati, niti sprejemati, in se morajo na nje opravljene pisma živežarskemu (provijantnemu) oficirju izročevati.

Če kak jetnik zboli, je treba skrbeti za zdravniško pomoč.

Štabni vodnik skrbi, da se zaporni prostor počisti in da se svitloba zadostno prikriva.

Ključke od zavora hrani štabni vodnik, če je pa straža postavljena pri zavoru, pa poveljnik straže.

108. Kedar izpusti kakega jetnika, ga odda dotičnemu pododdelku, povrnivši mu poprej omenjeni službeni listek, na katerem je potrdil izvršenje kazni.

109. O prirastku in odhodu zaprtih vodi štabni vodnik beležbo (Vormerkung), v katerem je treba navesti zraven njih imena in šarže tudi vzrok, trajanje, in vrsto zavora.

110. On javi (naznani) vsak dan živežarskemu (provijantnemu) oficirju število zaprtih, kakor tudi vsak jih zadevajoči dogodek.

111. Na marših čuva (gleda) štabni vodnik na zdržnost in red (Zucht und Ordnung), in skrbi na maršnih postajah, da so varno vmeščeni in nadzorovani (Verwahrung und Bewachung).

Kadar se boj prične, ukrene, da jetniki doidejo k svojim pododdelkom.

112. Ako je štabni vodnik odmenjen, da vzdržuje s sodelovanjem red in snažnost v vojašnicah, v staniščih, in v taborih, mu odkaže njegova opravila provijantni oficir po odredbah poveljnika vojašnice, tabora ali čete.

113. Kadar nadgleduje štabni vodnik vojaške krčmarje (marketendarje) in druge pooblaščené prodajalce, mora strogo na to paziti, da se drži polna mera in vaga, in da se ne prekorači cena, ki je morda določena, in da se ne prodaja nezdrav živež. Nepooblaščené prodajalci se ne smejo trpeti.

Vsako neprilичnost mora on takoj javiti (nanznaniti) živežarskemu (provijantnemu) oficirju.

114. V avgmentacijskem (četnem) magacinu opravlja z vojaki, ki so mu dodani, dela manipulacije in ohranitve po ukazih magacinskega (provijantnega) oficirja.

115. Kot vozarski mojster (Wagenmeister), kakor tudi kot poveljnik vóz sploh dolžan je se držati po § 12.

116. V zadevah, ki so navedene v 27. točki, navezan je štabni vodnik na živežarskega (provijantnega) oficirja.

§ 12. Za vozarskega mojstra. (Für den Wagenmeister).

117. Polkovni (bataljonski) vozarski mojster (Regiments- [Batalions] Wagenmeister) nadzoruje v taboru in v nastanovanju skupljen polkovni in (bataljonski) povoz (trên).

On skrbi za to, da je moštvo z vsem oskrbljeno, da so konji nakrmljeni in napojeni in čuva vrh tega, da

so isti dobro postreženi, da so dobro ohranjeni vozovi in oprave; dalje nadzoruje nakladanje in razkladanje.

Utružene in obolele konje mora on z rezervnimi ali pripreznimi konji nadomestiti, in o pravem času poprositi, da se mu dadó.

118. Vozarski mojster oznani povoznemu mojstru (Mannschaft des Train) uro odhoda in zbirališča.

Pred vsakim maršem gleda na to, da se je pri povozu (trênu) vse pripravilo, dalje, da so konji in vozovi v dobrem stanju.

On se prepriča, da ima priprave za popraviljanje potov in vozov, in da se vozovi brezoblastno ne preobložé.

Med maršem komanduje on prtljažni voz (Bagagetrain), ohráni povoz in stražo v redu in ne sme trpeti, da bi kedo brez pravice na kakem vozu sedel.

119. Jednake dolžnosti ima poveljnik bojnega in provijantnega (živežnega) vozovja, kakor tudi za nadzorstvo strelivnih vozov odredjeni štabni vodnik (podoficir).

120. On gleda strogo na to, da se nikdo okoli povoza (trêna) ne nahaja, ki do njega nema pravice, dalje, da imajo na vozovih civilno oblečene osebe vse od četrtega poveljnika podpisane izkaznice in na levem ramenu popisani črno-žolti trak.

Vsak k trênu spadajoči voz mora biti preskrbljen s propisanim napisom.

121. Vozarski mojster je navezan na provijantnega oficirja, v skupljenem prtljažnem povozu pa na poveljnika poslednjega.

Jednako uredjena je tudi podložnost poveljnikov bojnih in provijantnih vozov.

122. Štabni vodnik (podoficir), ki je odredjen za nadzorovanje strelivnih vozov, je v tej službi pod-

ložen poveljniku tistega bataljona, čigar je strelivo v vozovih.

Ako četa v boj odrine, prevzame poveljstvo nad strelivnimi vozovi najviši (po stopinji najstarejši) računarski podoficir.

§ 13. Za puškarja. (Für den Büchsenmacher).

123. Puškar pregleduje in popravlja po propisanih odredbah tako v rabi stoječe, kakor v skladiščih ležeče ročno orožje, ter ima orožnega oficirja v njegovi službi marljivo podpirati.

124. Za to, da puške v dobrem stanu ohrani, dobiva nagrado določeno po predpisih za pristojbine za c. in kr. vojstvo. Odškoduje se tudi za popravila na orožju.

125. Puškar mora imeti propisano orodje in instrumente za ogledovanje orožja, ter isto v polnem številu in dobrem stanu ohraniti.

126. Za vsako po svoji krivdi nastalo škodo je odgovoren in dolžan jo iz svoje kavecije (jamčevine) nadomestiti.

127. Pri pregledovanju orožja mora puškar z največjo natančnostjo postopati. Ako opazi na kaki puški protipropisne dele (sestavine), mora to takoj naznaniti.

On ne sme niti samovoljno popravljati, niti kakega plačila sprejemati od moštva.

128. Puškar vodi zapisnik o popravah pušk.

129. V vojski mora puškar popravka potrebno orožje, kolikor mu čas in pomočki dopuščajo, takoj popraviti, da je rabljivo za boj.

130. Puškar je v zadevah, ki se tičijo orožarstva, navezan na predstojnega orožnega oficirja, sicer

pa na provijantnega (živežarskega) oficirja — pri nadomestnem kadru pa na tam uvrščenega stotnika.

§ 14. Za pomagalca. (Für den Hilfsarbeiter).

131. Računarski pomagalci pomagajo v računski pisarni izdelovati račune, kakor jim ukaže četni računovodja, ki je predstojnik računске pisarne. Pomožni pisarji v pisarnah nadomestnih okrajev pa oskrbujejo pisarije zastran dopolnitve in preglednega imenika po ukazih oficirja za dopolnilni okraj.

132. (Računarski) pomagalci so gledé službe v pisarni podredjeni pisarniškem predstojniku, oziroma nadomestnemu oficirju in so v ostalem odkazani na tistega oficirja, ki je za nje poveljnik pododdelka.

133. Za računске pomagalce, ki so naredili preskušnjo ter so tudi sicer vredni, da so bili zabeleženi, da se v svojem času imenujejo za poročnike -- računovodje, veljajo razun tega določbe v točki 102.

§ 15. Za glasbenike (für die Spielleute).

134. Glasbeniki morajo umeti propísane udarce (znake) popolnoma bobnati (trobiti) in svoje instrumente (glasbilo) v veljavnem stanu držati.

135. Oni morajo na vse znake paziti in jih takoj svojemu poveljniku javiti. Brez njegovega ukaza se ne sme — razun alarm znaka — noben znak dati in tudi ne povzeti.

136. Ako ima glasbenik spremljati kakega parlamentêrja (bojnega odposlanika), naj se ogiba razgovarjanja s sovražnikom in ne sme nikdar ničesa razodeti o razmerah pri armadi (vojski).

137. Kompanijski bobnar (trobač) je gledé svojega izobraženja kot glasbenik odkazan bataljonskemu bobnarju (trobaču).

138. Kompanijski bobnarji, katerim je podeljena razvodnikova šarža, opravljajo službo bataljonskega bobnarja, ako tega ni.

139. Bataljonski bobnar izobražuje kompanijske bobnarje in odkazane mu infanteriste v propisanem bobnanju in čuva nad tem, da se bobni v dobrem stanu ohranijo.

Kedar so bobnarji bataljona združeni, jih on pelje in ravná bobnarje.

140. Gledé svoje službe kot bataljonski bobnar je navezan na bataljonskega adjutanta (pobočnika), sicer pa na ono kompanijo, kateri je prideljen.

Kolikor mu služba dopušča, naj se pri kompaniji tudi k pouku pozove.

141. Za bataljonskega trobača pehote veljajo slične določbe, kakor za bataljonskega bobnarja.

On mora spretnejše kompanijske trobače tudi v trobljenju na bataljonski znamenjski rog poučevati.

142. Lovski bataljonski trobač se ravna gledé izobraževanja kompanijskih trobačev, kakor bataljonski trobač pri infanteriji.

On spremlja pri vseh skupnih izhodih bataljonskega poveljnika.

On je podredjen gledé svoje posebne službe neposredno bataljonskemu adjutantu (pobočniku), sicer pa provijantnemu oficirju (živežarskemu oficirju).

143. Bataljonski trobač mora svojega konja po dolžnosti varovati in čuvati gledé njegovega oskrbovanja in krmljenja.

Zunaj službe ga sme le toliko jezdariti, kolikor je konju v zdravje potrebno. Bataljonski trobentač

je odgovoren tudi za to, da se konjska oprava v dobrem stanu ohrani. — Konja čediti in krmiti in skrbeti za čedno konjsko opravo mora konjar, katerega bataljonski poveljnik za to odloči. — Bataljonski konjar dobi mesečno doklado za podkovanje konja.

144. Polkovni bobnar je predstojnik vsega pri polkovni glasbi uvrščenega moštva.

On ima v rokah vso notranja službo po naročilu provijantnega oficirja (živežarskega oficirja) na sličen način kakor pri kompaniji in čuva na red in disciplino (strah).

Polkovni bobnar vodi pri vseh skupnih izhodih polkovno glasbo, jo vežba ter podpira glasbevodjo (Kapelmajstra), pazi na to, da se njegova naročila glede godbenih vaj natančno spolnujejo. Njemu je poverjena vojaška odgoja mladega moštva in tako tudi godbenih gojencev.

Polkovni bobnar je provijantnemu oficirju (živežarskemu oficirju) neposredno podrejen in gledé onih zadev polkovne glasbe (muzike), katerih vodstvo je polkovnik izročil drugemu oficirju, je podrejen temu oficirju.

On si mora prizadevati, si znanja gospodarsko upravne službe v oni meri pridobiti, da zamore v tem poslovanju provijantnega oficirja (živežarskega oficirja) podpirati.

Polkovni bobnar mora se vsak dan znajti pri odpravljenju (Abfertigung) polkovnega poveljstva.

145. Moštvo polkovne glasbe je podrejeno polkovnemu bobnarju, glede godbene odgoje (Ausbildung) pa glasbevodji (Kapelmeister).

146. Šarže pri godbi imajo v notranji službi podobne dolžnosti, kakor šarže pri kompaniji.

§ 16. Za pijonirje. (Für die Pionniere).

147. Pijonirji so določeni za priprosta ročna dela v potrebah svoje čete, na marših, v taborih, v stanoviščih in v boju; včasih morajo tudi postaviti na bojišču za silo peči za peko kruha.

Oni si morajo prizadevati, pridobiti si tiste vednosti in ročnosti, ki so za njih službo potrebne.

Pijonirsko orodje morajo ohraniti v polnem številu in dobrem stanu.

148. Podoficirji, ki se postavijo k polkovnemu pijonirskemu oddelku, se rabijo kot vodniki partij, v notranji službi oddelka kot poveljniki tovaršij, in tudi kot vodniki, včasih kot naredniki.

Vsaj jeden podoficirjev naj bo zmožen, da pomaga poveljniku pijonirskega oddelka pri pisariji in v računih.

§ 17. Za nosilce ranjenih in obezonosce. (Für die Blessirten und Bandagenträger).

149. Nosilci ranjenih oskrbujejo zdravstveno pomočno službo (Sanitäts-Hilfsdienst) pri četi.

150. Med maršom, v taborih in stanoviščih se rabijo nosilci ranjencev za to, da strežejo bolehnim in bolnikom pri četi.

151. Med bojem opravljajo zdravstveno pomožno službo od bojne črte do pomočišč (Hilfsplätzen).

Oni poiščejo ranjene, jim dajo piti, jih obvežejo za silo ter jih nesejo do pomočišča. Take, ki jih ne gre prenašati, naj v skriven kraj položijo, mrličje pa naj tudi v stran odnesejo iz bojne črte. V gorski vojski se rabijo nosilci ranjencev tudi za pomožno zdravstveno službo na pomočiščih in za prenašanje ranjencev od pomočišča do obvezališča.

152. V miru naj dajo tisti, ki so izvežbani za nosilce ranjencev, pri nesrečah prvo pomoč.

153. Nosilci ranjencev morajo svojo važno službo opravljati ljudomilo, udano in požrtovalno. Ostro jim je prepovedano, ranjenim ali mrtvim dragocenosti jemati ali dopuščati, da se jim vzamejo.

154. Nosilec ranjencev je podložen podoficirju, ki je neposredni njegov predstojnik.

155. Podoficirji pri nosilcih vodijo patrole, ki iščejo ranjencev.

Skrbijo tudi za to, da se ranjenci, ki morejo še hoditi, sami podajo na pomočišče.

156. Tisti podoficir, ki je poveljnik čez nosilce ranjencev, dobiva ukaze od poveljstva svoje čete, naroči podoficirjem in patrolam, kaj imajo storiti, ter nadzoruje in pospešuje delovanje svojega oddelka. V vseh teh opravilih je neposredno podložen poveljstvu svoje čete.

157. Obezonosci morajo nositi zdravstveno orodje, držati se blizu zdravnikov, katerim so priredjeni, ter jim biti pri roki.

Oni so podložni tistemu pododdelku, kjer dobivajo hrano. Samostojni zdravniki pa jim smejo nepogojno ukazovati v vseh zdravstvenih opravilih.

§ 18. Za voznega vojaka in konjara. (Für den Fahr-soldaten und den Pferdewärter).

158. Vozni vojak mora mu odkazane konje skrbljivo oskrbovati in stražiti. On mora njih čut in нрав (navade in muhe) poznati ter po tem z njimi ravnati, s konji naj ne postopa surovo, ampak s potrpljenjem in dobroto naj skuša odstraniti njih slabe navade. Redno jih mora krmiti, napajati in

čediti; še le potem, ko je konjem postregel, sme misliti na samega sebe.

Če bi se pri zdravju ali obnašanju konja prikazala le najmanjša sprememba, mora to precej naznaniti.

159. On mora poznati starost, številko (v knjigi) in imena svojih konj, in vedeti, kdaj je bil vsak zadnjikrat podkovan. On naj si pridobi najpotrebnejše vednosti o podkovanji in o priprostih zdravih, da zamore svojim konjem brž pomagati, ko bi bil sam pri njih brez družega svetovalca.

160. Vozni vojak mora znati voziti, obrzdati, blago v zavoje in na voz devati, konja opraviti in razpraviti ter upregati.

161. Voz in konjsko opravo naj ohrani v dobrem stanu, vsako poškodovanje pa naj brž naznani. On naj tudi gleda, da se njegov voz ne preobloži po nepotrebem.

162. Ob alarmu (zbehu) mora konje naglo opraviti in vpreči.

163. Na marših mora spolnovati vse propise ki se tičejo reda in discipline.

164. On naj pazljivo vozi, da komat konja ne bo tiščal. Pri daljšem počitku naj brž, ko odsede, drgne z dlanjo po tisti strani konjske rame, ktere se je komat dotikal, ter naj jo pogladi. Naj pogleda če so podkovi v redu in če na vozu ni kaj poškodovano.

165. Svojega voza ne sme vojni vojak pod nobenim pogojem zapustiti, tudi ne v nevarnosti temveč naj se potrudi, da voz spravi na določeni kraj.

166. Vozni vojak je podložen vozarskemu mojstru, oziroma podoficirju, ki to službo opravlja.

167. Konjar naj se uri v sedlanju, brzdanju, basanju in jezdanju.

168. Jahalno pripravo naj ima v dobrem stanju, vsako poškodbo pa naj brž naznani.

169. Da sedlo konja ne tišči, mora mirno sedeti in pazno jezdariti, pri daljšem počitku pa brž, ko odsede, jermene nazaj spustiti (hlapne narediti), sedlo in odejo s pomočjo kakega tovariša prezračiti, ter z dlanjo podrgniti in pogladiti tisti kraj hrbtišča pod sedlom. Ko jermene spet pritegne, naj pazi, da odeja pod njimi ne bo zgrbančena. Vselej, kedar odsede, naj pogleda na podkove, če so v redu.

170. Sicer pa veljajo za konjarja iste določbe, ki so za voznega vojaka.

171. Zastran lastnih konj se ima ravnati po ukazih tistega, čigar so konji.

Pa tudi gledé teh konj se mora ravnati po ukazih povoznega poveljnika in nadzornikov.

§ 19. Za mesarja (Für den Fleischhauer)

(pri armadi v boju). (Armee im Felde).

172. Mesar kolje živino za svojo četo, kakor mu poveljnik čete zapove. Če bi kaka klavna žival zbolela, mora to brž naznani.

173. Mesarju so podredjeni nekteri razvodniki ali pa infanteristi, ki mu pomagajo, živino čediti, krmiti, napajati, pobijati, klati in goniti. Ti so mesarju podložni.

174. Kot povoznemu poveljniku mu je podložna tudi povozna straža.

175. Mesar mora poznati svoj posel in njega dotikajoče se določbe propisa za preživljevanje c. in kr. vojstva II. del.

176. Klati mora prav in vestno po propisih za zdravstveno redarstvo.

On ne sme oškodovati ne čete, ne cesarske blagajne. Razsekano meso razdeli med pododdelke po ukazih provijantnega oficirja.

177. Če vozi že razsekano meso seboj, mora skrbeti, da se tisto dobro ohrani. On skrbi tudi za mesarsko orodje

178. On je v vseh rečeh neposredno podložen provijantnemu oficirju, pokoriti pa se ima tudi ukazom poveljniku bojnega vozovja in vozarskega mojstra kar zapovesta v svojem delokrogu.

§ 20. Za marketendarja (vojaškega krčmarja). (Für den Marketender).

179. Marketendar se sprejme s pogodbo te kupuje in prodaja kot zasebni obrtnik na lastno troške in lastno nevarnost.

180. On mora imeti v zalogi tiste jestvine, k mu jih poveljnik napove, sme prodajati pa tudi druge reči za živež in užitek.

Kar prodaja, mora biti dobro in nepokvarjeno. Marketendar je nadalje zavezan, držati pri sebi jednega ali več zanesljivih pomočnikov.

Posebne določbe izkazujejo, v kakem stanju mora imeti vozove in konje.

Marketendar je z vsem svojim blagom poročen za to, da spolnuje pogojene zaveze, civilni marketendarji morajo jamčiti še s kavcijo.

181. Marketendar je v vseh rečeh podrejen provijantnemu oficirju.

Ubogati mora tudi poveljnika bojnega vozovja, vozarskega mojstra in nadzornike, kar mu ukaže v svojem delokrogu.

182. Marketendarji so podredjeni vojaški disciplinarni oblasti in vojaški kazenski sodnji.

Smejo se jim nakladati globe, zamorejo se od marketendarstva čisto odstaviti in uvrstiti med vojake ako svoje vojaške dolžnosti še niso dopolnili, ali pa se odpošljejo domov.

183. Marketendarji nosijo vojaško kapo, propisani črno-rumeni trak na ramenu in morajo imeti propisano poverilnico (legitimacijo).

184. Natančnejše določbe se najdejo v predpisu za sprejem in službo marketendarjev pri armadi v vojni.

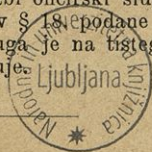
§ 21. Za oficirskega slugo. (Für den Officiersdiener).

185. Oficirski sluga (Officiers-Diener) je prideljen oficirju za osobno postrežbo. On naj v vseh razodeva zvestobo in udanost do svojega oficirja in naj se v svojem poslu vedno spominja dolžnosti vsakega vojaka. Oficirski sluga je dolžan čuvati nad stanovališčem svojega oficirja, kakor tudi nad njegovim imetjem; če bi bil ranjen ali bi zbolel, mu je dolžan skrbno streči in sploh njegovo korist v vsaki priložnosti kar je mogoče varovati.

Če doleti oficirja kaka nezgoda, ktera mu ne dopušča, da bi sam naročeval, mora sluga skrbeti za naglo pomoč in potrebno javiti (naznaniti).

186. Ako se porabi oficirski sluga za konjsko strežbo, tičejo ga tudi v § 18. podane določbe.

187. Oficirski sluga je na tistega oficirja nakazan, kojemu postrežuje.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000396356

Pri pisatelj v Gradcu (Grazbachgasse 40) se dobé sledeče od c. in kr. državno-vojnega ministerstva potrjene i vojaškim šolam dopuščene knjige :

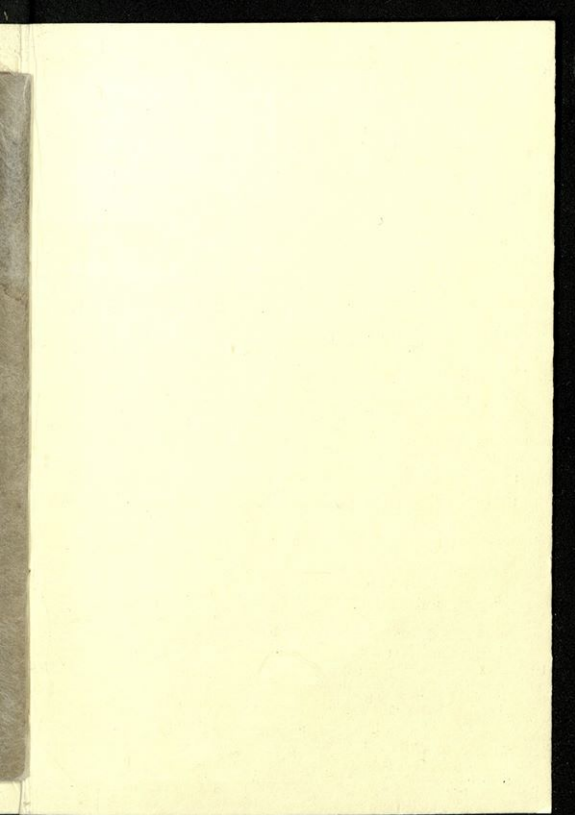
1. *Prisega in vojni členi* (Eid und Kriegs-Artikel, deutsch-slovenisch) 20 kr.
2. *Službovnik* za c. in kr. vojsko. I. del. (Dienst-Reglement, I. Theil, deutsch-slovenisch) 80 „
3. *Službovnik* za c. in kr. vojsko. II. del. (Dienst-Reglement, II. Theil, deutsch-slovenisch) 80 „
4. *Službovnik* za c. in kr. vojsko. III. del. (Dienst-Reglement, III. Theil, slovenisch) 15 „
5. *Garnizonska in stražna služba* (Garnisons- und Wachdienst, slovenisch-deutsch) 20 „
6. *Werndl-ova puška* za c. in kr. vojsko (Werndl-Gewehr, slovenisch-deutsch) 20 „
7. *Pouk o zemljišču* (Terrainlehre, slovenisch-deutsch) 20 „
8. *Organizacija vojstva* (Heeres-Organisation) 20 „
9. *Slornica vojaška* (Grammatik der slovenischen Sprache) 1 gld. 30 „

Vse te knjige se lahko naroče tudi : v *Gorici* pri Likar-ju, v *Trstu* pri Dase-ju, v *Ljubljani* v Katoliškej bukvarni in pri Kleinmayer-ju, v *Celovcu* pri A. Raunackerju, v *Gradcu* pri Cieslar-ju in Pechel-nu, na *Dunaju* pri Seidl-nu, v *Tesinu* (Teschen) pri Prohaski.

O g l a s !

Sledeče vojaške knjige so tudi že poslovenjene in bodo prej ko mogoče natisnjene :

Poučilo o streljanju (Schuess-Instruction), *Vežbovnik* (Exercir-Reglement), *Puška repetirka* (Repetir-Gewehr).

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

0 621 610

CORTES